

[Pradžia](#) > ... > [Kreipimasis į Teismą](#) > [Kur Ir Kaip](#) > [Kaip Kreiptis į Teismą?](#) > [Bulgaria](#)

Kaip kreiptis į teismą?

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Bulgarija

1 Ar turiu kreiptis į teismą, ar yra alternatyvų?

Kreipimasis į teismą yra viena iš prieinamų ginčų sprendimo alternatyvų.

Prieš kreipdamosi į teismą, šalys gali pirmiausia pabandyti išspręsti savo ginčą neteisimine tvarka.

Jeigu šalys pačios nesugeba to padaryti, jos gali pasinaudoti mediacija. Mediacija yra savanoriška, konfidenciali neteisminė ginčų sprendimo procedūra, kai šalims pasiekti susitarimą padeda trečioji šalis – mediatorius. Dalyvavimas procedūroje yra savanoriškas, šalys bet kuriuo metu gali jos atsisakyti.

Mediatorius veikia nešališkai ir nenurodo ginčo sprendimo. Vykstant mediacijos procedūrai visi klausimai sprendžiami šalių tarpusavio sutarimu.

Su ginču susiję svarstymai yra konfidencialūs. Mediacijos dalyviai privalo neatskleisti jokių aplinkybių, faktų ir dokumentų, apie kuriuos jie sužinojo dalyvaudami procedūroje.

Jeigu šalys pageidauja savo ginčą išspręsti neteisimine tvarka, naudodamosi mediacija, mediatorių, į kuriuos šalys gali kreiptis, sąrašas pateikiamas Teisingumo ministerijos interneto svetainėje. Daugelis teismų įsteigė ginčų sprendimo ir mediacijos centrus, bendradarbiaujančius su sąraše išvardytais mediatoriais.

Kaip alternatyvia neteisimine teisių gynimo priemone taip pat galima naudotis arbitražu. Juo galima naudotis turtiniuose ginčiuose, išskyrus ginčus, susijusius su daiktinėmis teisėmis arba nekilnojamojo turto valdymu, alimentais ir vaikų išlaikymu ar darbuotojų teisėmis. Arbitražo paslaugas gali teikti nuolatinis organas. Alternatyviu atveju konkrečiam ginčui išspręsti gali būti pradėta speciali procedūra (*ad hoc* arbitražas). Arbitražas įvyksta, jeigu ginčo šalys sudaro arbitražinį susitarimą. Šalių sutikimas visus arba kai kuriuos joms galinčius kilti arba kilusius ginčus dėl tam tikrų sutartinių arba nesutartinių santykių spręsti arbitraže išdėstomas arbitražiniame susitarime. Susitarimas gali būti sudaromas kaip kitoje sutartyje numatyta arbitražinė išlyga arba kaip atskiras susitarimas. Arbitražinis susitarimas turi būti sudaromas raštu. Laikoma, kad arbitražinis susitarimas sudarytas raštu, jeigu jis yra išdėstytas šalių pasirašytame dokumente arba apsikeičiant laiškais, telekso žinutėmis, telegramomis ar bet kuriomis kitomis ryšio priemonėmis.

Arbitražinis susitarimas taip pat laikomas sudarytu, jeigu atsakovas raštu arba arbitražo posėdžio stenogramoje išdėstytu prašymu sutiko, kad ginčą nagrinėtų arbitražo komisija, arba, kai atsakovas arbitražo procese dalyvauja pateikdamas tripliką, įrodymus, priešpriešinį reikalavimą arba dalyvaudamas arbitražo posėdyje ir neginčydamas arbitražo komisijos jurisdikcijos.

Arbitražiniame susitarime šalys nurodo arbitražo įstaigą, kuriai jos pageidauja perduoti savo ginčą, arba konkretų arbitražą, kurį jos pageidauja paskirti, ir arbitražo taisykles, pagal kurias jos pageidauja spręsti ginčą. Arbitražo komisija, vykdydama procesą, paprastai vadovaujasi arbitražo taisyklėmis.

Daugiau informacijos taip pat žr.: [Teismų jurisdikcija](#).

2 Ar nustatytas ieškinio senaties terminas?

Priklausomai nuo bylos, terminai ieškiniams pareikšti skiriasi. Terminai gali būti skirtingų rūšių: naikinamieji terminai (kuriems pasibaigus išnyksta ir pati materialinė teisė) arba ieškinio senaties terminai (kuriems pasibaigus išnyksta tik teisė pareikšti ieškinį teisme). Daugiau informacijos žr.: [Procesiniai terminai](#).

Siekiant užtikrinti, kad nepraleistumėte termino ieškiniui pareikšti, patartina kiekvienu atveju pasikonsultuoti su advokatu.

3 Ar turėčiau kreiptis į šios valstybės narės teismą?

Žr. „[Teismų jurisdikcija](#)“.

4 Jei taip, į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis – pagal savo arba atsakovo gyvenamąją vietą ar pagal kitus bylos teisingumo kriterijus?

Taikoma bendra taisyklė, kad ieškinys pareiškiamas teisme, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso atsakovo nuolatinis adresas arba registruota buveinė.

Tačiau tam tikrų rūšių ieškiniams taikomos specialiosios normos, priklausomai nuo šalies procesinio statuso arba ginčo dalyko. Taigi:

ieškiniai nepilnamečiams arba neveiksniems asmenims pareiškiami teisme, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso asmens teisinio atstovo gyvenamoji vieta.

Ieškiniai žinomo adreso neturintiems asmenims pareiškiami teisme, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso asmens advokato ar teisinio atstovo gyvenamoji vieta, o jeigu asmuo advokato ar teisinio atstovo neturi, tada teisme, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso ieškovo gyvenamoji vieta.

Ieškiniai juridiniams asmenims pareiškiami teisme, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso juridinio asmens registruota buveinė. Ginčiuose, kylančiuose iš tiesioginių santykių su tokių institucijų ar asmenų skyriais ar padaliniais, ieškiniai taip pat gali būti pareiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso skyriaus ar padalinio vieta.

Ieškiniai valstybei ir valdžios institucijoms, įskaitant jų departamentus ir padalinius, pareiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso teisiniai santykiai, iš kurių kilo ginčas, išskyrus ieškinius, pareiškiamus teisme, kurio jurisdikcijai priklauso nekilnojamojo turto buvimo vieta arba testamentu administravimo vieta. Jeigu teisiniai santykiai atsirado kitoje šalyje, ieškinys pareiškiamas Sofijos kompetentingame teisme.

Jeigu ieškinys susijęs su daiktinėmis teisėmis į turimą, bendrąja nuosavybe priklausančio turto padalijimu arba nekilnojamojo turto ribų nustatymu ar nuosavybės teisių į jį atkūrimu, ieškinys pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto buvimo vieta. Ieškiniai dėl aktų, kuriais nustatomos arba perleidžiamos daiktinės teisės į nekilnojamąjį turimą, ir dėl aktų, susijusių su daiktinėmis teisėmis į nekilnojamąjį turimą, panaikinimo, pripažinimo negaliojančiais ir anuliavimo, taip pat pareiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto buvimo vieta.

Ieškiniai dėl paveldėjimo, visiško arba dalinio testamentų atšaukimo, palikimo padalijimo arba savanoriško turto padalijimo pripažinimo negaliojančiu pareiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso testamentu administravimo vieta. Jeigu testatorius yra Bulgarijos pilietis, tačiau testamentas administruojamas kitoje šalyje, 1 dalyje nurodyti ieškiniai gali būti pareiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso paskutinio nuolatinio testatoriaus adreso vieta Bulgarijoje, arba teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto buvimo vieta.

Ieškiniai dėl piniginių reikalavimų, kylančių iš sutarčių, taip pat gali būti pareiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso dabartinio skolininko adreso vieta.

Ieškiniai dėl alimentų ir vaiko išlaikymo gali būti pareiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo nuolatinio adreso vieta.

Vartotojų ieškiniai ir ieškiniai vartotojams pareiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso dabartinio vartotojo adreso vieta, o jeigu vartotojas dabartinio adreso neturi, tada – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso nuolatinio vartotojo adreso vieta.

Darbuotojai ieškinį darbdaviui taip pat gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jų įprastinė darbo vieta.

Jeigu patyrėte neteisėtą žalą, ieškinį galite pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso žalos atsiradimo vieta.

Nukentėjusioji šalis ieškinį draudikui, Garantijų fondui ir Nacionaliniam Bulgarijos kelių transporto priemonių draudikų biurui dėl kompensacijos pagal [Draudimo kodeksą](#) (bulg. *Kodeks za zastrahovaneto*) gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo dabartinio arba nuolatinio adreso vieta, registruota buveinė arba draudimo vieta draudžiamojo įvykio metu. Ieškinys skirtingų teisminių apylinkių atsakovams arba ieškinys dėl turto, esančio kitose teisminėse apylinkėse, ieškovo pasirinkimu pareiškiamas vienos iš šių apylinkių teisme.

Teisės aktais nustatytos jurisdikcijos šalys pakeisti negali. Tačiau turtinio ginčo šalys gali nukrypti nuo teritorinės jurisdikcijos taisyklių, pasirašydamos susitarimą, pagal kurį jurisdikcija suteikiama konkrečiam teismui. Ši nuostata netaikoma teismams, kurių jurisdikcijai priklauso nekilnojamojo turto buvimo [vieta](#).

Sutartys, kuriose įtvirtintos jurisdikcijos pasirinkimo išlygos ginčams, susijusiems su vartotojų apsauga ar kylantiems iš darbo teisės, galioja tik tuo atveju, jeigu yra pasirašytos po to, kai kilo ginčas.

5 Į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį ir ginčijamos sumos dydį?

Toliau nurodytos bendrosios ieškinio pareiškimo taisyklės, priklausančios nuo bylos pobūdžio ir ieškinio vertės.

Apylinkės teismas turi jurisdikciją nagrinėti visas civilines bylas, išskyrus bylas, priklausančias pradinei apygardų teismų jurisdikcijai. Apygardos teismas turi jurisdikciją pirmąja instancija nagrinėti:

1. ieškinius dėl tėvystės nustatymo arba ginčijimo, įvaikinimo santykių nutraukimo, asmens pripažinimo neveiksniu ar neveiksumo panaikinimo;
2. ieškinius dėl nuosavybės ir kitų daiktinių teisių į daugiau negu 50 000 BGN vertės turta;
3. didesnės nei 25 000 BGN vertės ieškinius civilinėse ir komercinėse bylose, išskyrus ieškinius dėl alimentų ir vaiko išlaikymo, reikalavimų pagal darbo teisę arba neleistinių išlaidų išieškojimo);
4. ieškinius dėl įrašų registruose panaikinimo ir tokiuose įrašuose viešai nurodytų aplinkybių pripažinimo negaliojančiomis, kai tai numatyta teisės aktuose;
5. reikalavimus, neatsižvelgiant į jų vertę, pridėtus prie vieno ieškinio, priskiriamo apygardos teismo jurisdikcijai, jei jie turi būti nagrinėjami taikant tą pačią procedūrą;
6. ieškinius, kuriuos pagal kitus teisės aktus nagrinėja apygardų teismai.

6 Ar galiu pareikšti ieškinį teismui pats, ar turiu kreiptis į tarpininką – advokatą?

Ieškinį ieškovas gali nuspręsti pareikšti asmeniškai arba per įgaliotąjį atstovą. Šalių įgaliotieji atstovai gali būti:

1. advokatai;
2. suinteresuotosios šalies tėvai, vaikai ar sutuoktinis;
3. teisiniai konsultantai ar kiti darbuotojai, turintys teisinio darbo patirties atitinkamoje institucijoje, versle, juridiniame asmenyje arba individualioje įmonėje;
4. finansų ministro arba regioninės plėtros ir viešųjų darbų ministro įgalioti apygardų viršininkai, jeigu atstovaujama šalis yra valdžios institucija, ir
5. kiti teisės aktuose numatyti asmenys.

Prie ieškinio būtina pridėti įgaliojimą, kuriuo įgaliojamas atstovas.

7 Kur konkrečiai turiu kreiptis dėl ieškinio pareiškimo – į teismo priimamąjį, teismo sekretoriatą ar kitą administracinį padalinį?

Ieškiniai paprastai teikiami teismo kanceliarijai, teismo darbo valandomis juos priima teismo tarnautojas. Ieškinius atitinkamo teismo adresu taip pat galima siųsti paštu.

8 Kuria kalba galiu pareikšti ieškinį? Ar galiu ieškinį pareikšti žodžiu, ar jį būtina teikti raštu? Ar galiu siųsti ieškinį faksu arba elektroniniu paštu?

Ieškiniai turi būti parengti bulgarų kalba ir pateikiami teismui raštu. Ieškinius galima siųsti paštu, tačiau ne faksu ar e. paštu. Civilinio proceso kodekse (bulg. *Grazhdanski protsesualen kodeks*) nurodyta, kad visi šalių pateikiami užsienio kalbomis surašyti dokumentai privalo būti išversti į bulgarų kalbą ir šalių patvirtinti.

9 Ar yra nustatytos specialios ieškinio pareiškimo formos, o jeigu jų nėra, kaip turiu išdėstyti ieškinį? Koks turi būti ieškinio turinys?

Ieškiniai turėtų būti pateikiami raštu. Specialių formų, kurios būtų naudojamos šiuo tikslu, nėra, išskyrus pavyzdinę prašymo išduoti mokėjimo įsakymą formą ir pavyzdines kitų Teisingumo ministerijos patvirtintų dokumentų, pagal Civilinio proceso kodeksą susijusių su mokėjimo įsakymo procedūra, formas. Civilinio proceso kodekse nustatyti tam tikri minimalūs reikalavimai ieškiniams, tačiau pati jų forma nenustatyta. Pagal Civilinio proceso kodeksą ieškinyje turi būti pateikta ši informacija: nurodytas teismas, ieškovo bei atsakovo ir, jei taikytina, jų teisinių atstovų vardai, pavardės (pavadinimai) ir adresai, ieškovo asmens kodas, fakso ir telefakso numeris, jei toks yra; ieškinio vertė, jei ją galima nustatyti; aplinkybės, kuriomis grindžiamas ieškinyje, ieškinio dalykas ir ieškinį padavusio asmens parašas. Ieškinyje ieškovas turi nurodyti, kokius įrodymus pateikia ir kokias faktines aplinkybes jais ketina įrodyti, taip pat pateikti visus turimus rašytinius įrodymus.

Ieškinį turi pasirašyti ieškovas arba jo atstovas. Jei ieškinį ieškovo vardu pareiškia jo atstovas, prie ieškinio būtina pridėti įgaliojimą, patvirtinantį, kad atstovas yra įgaliotas pareikšti ieškinį. Jei ieškovas nežino, kaip pasirašyti ieškinį, arba negali to padaryti, jį turi pasirašyti įgaliotas atstovas, nurodydamas priežastis, dėl kurių ieškovas jo nepasirašė. Ieškinio kopijų teismui turi būti pateikiama tiek, kiek yra atsakovų.

Prie ieškinio būtina pridėti įgaliojimą, jeigu ieškinį pateikia atstovas; dokumentą, patvirtinantį žyminių mokesčių ir išlaidų sumokėjimą, jei taikytina; ieškinio kopijas ir priedus – po vieną kiekvienam atsakovui.

10 Ar reikia mokėti teismo mokesčių? Jeigu taip, kada? Ar turiu mokėti advokatui nuo pat ieškinio pareiškimo?

Pareiškiant ieškinį, reikia sumokėti žyminį mokestį, kuris priklauso nuo ieškinio vertės ir proceso išlaidų, nebent teisės aktuose numatyta kitaip. Kai ieškinio vertės neįmanoma nustatyti, žyminį mokestį nustato teismas. Ieškinio vertę nurodo ieškovas. Ieškinio vertė apskaičiuojama pinigais pagal bylos dalyką.

Klausimus dėl ieškinio vertės gali kelti atsakovas arba teismas savo iniciatyva ne vėliau kaip per pirmąjį posėdį. Jei nurodyta suma neatitinka tikrovės, ieškinio vertę nustato teismas.

Yra dviejų rūšių žyminiai mokesčiai: paprastieji ir proporcingieji. Paprastieji mokesčiai nustatomi pagal materialines, technines ir administracines proceso išlaidas. Proporcingieji mokesčiai grindžiami palūkanomis. Žyminiai mokesčiai sumokami paduodant prašymą dėl apsaugos ar teisių gynimo priemonės ir išduodant dokumentą, už kurį yra mokami mokesčiai pagal Ministrų Tarybos nustatytą tarifą.

Paprastai teismo mokesčiai mokami atliekant banko pavedimą į teismo sąskaitą, kai yra pareiškiamas ieškinyje. Kiekviena šalis prašomos paslaugos išlaidas teismui privalo apmokėti iš anksto. Abiejų šalių prašymu arba teismo iniciatyva visas išlaidas apmoka abi šalys arba viena šalis, atsižvelgiant į aplinkybes. Mokėtinas išlaidas nustato teismas.

Žyminių mokesčių ir išlaidų neprivalo mokėti ieškovai, kurie yra kooperatyvų darbuotojai ir nariai, jei pareiškiami ieškiniai, kylantys iš darbo santykių; neprivaloma jų mokėti pareiškiant ieškinius dėl alimentų ir vaiko išlaikymo;

jei ieškinius pareiškia prokuroras; jei ieškovas pareiškia ieškinį dėl nusikaltimu neteisėtai padarytos žalos, žalos, patirtos dėl *res judicata* galią įgijusio nuosprendžio; šių išlaidų ir mokesčių taip pat neprivalo mokėti teismo paskirti specialūs šalies, kurios adresas nėra žinomas, atstovai.

Žyminių mokesčių ir išlaidų neprivalo mokėti fiziniai asmenys, kuriuos teismas yra pripažinęs neturinčiais pakankamai lėšų. Jeigu byloje pateikiamas prašymas taikyti išimtį, teismas atsižvelgia į asmens ir jo šeimos pajamas, patvirtintą turtą, santuokinę padėtį, sveikatą, darbą, amžių ir kitas aplinkybes. Tokiais atvejais bylinėjimosi išlaidos apmokamos iš teismo biudžete tam numatytų lėšų. Teismo išlaidų nereikalaujama sumokėti, jeigu skolininkas paduoda prašymą iškelti bankroto bylą. Jos yra išieškomos iš nemokaus skolininko turto po to, kai jis padalijamas pagal Prekybos įstatymą (bulg. *Targovski zakon*).

Jei ieškinytis patenkinamas visas arba iš dalies, teismas nurodo atsakovui sumokėti ieškovui proceso išlaidų dalį, kuri atitinka laimėtą ieškinio dalį (teismo išlaidos, advokato išlaidos, išlaidos, susijusios su dalyvavimu teisme ir įrodymų rinkimu). Jei ieškovui suteikta nemokama teisinė pagalba, atsakovui nurodoma kompensuoti išlaidas, proporcingas laimėtai ieškinio daliai. Jei byla nutraukiama, atsakovas turi teisę į išlaidų apmokėjimą, o jei teismas atmeta ieškinį, atsakovas turi teisę reikalauti apmokėti patirtas išlaidas, proporcingas atmetamam ieškinio daliai.

Dėl advokato išlaidų susitaria klientas ir advokatas ir paprastai jos apmokamos pasirašant teisinės gynybos sutartį arba pagal mokėjimo sąlygas. Naudotis advokato paslaugomis pareiškiant ieškinį ir dalyvaujant teismo procese neprivaloma.

11 Ar galiu gauti nemokamą teisinę pagalbą?

Bet kuris fizinis asmuo gali prašyti teisinės pagalbos, jeigu jis atitinka tam numatytas teises sąlygas. Teisinė pagalba reiškia, kad nemokamai skiriamas teisinis konsultantas.

Teisinės pagalbos prašymas raštu pateikiamas teismui, kuriame turi būti nagrinėjama byla. Nutartyje, kuria prašymas patenkinamas, teismas turi nurodyti skiriamos teisinės pagalbos rūšį ir mastą. Nutartis, kuria skiriama teisinė pagalba, įsigalioja nuo tos dienos, kurią pateikiamas prašymas, nebent teismas nusprendžia kitaip. Nutartis priimama uždaramame posėdyje, nebent kolegija mano, kad, siekiant išsiaiškinti visas aplinkybes, reikia išklausyti šalį. Nutartį, kuria atsisakoma skirti teisinę pagalbą, galima apskųsti privačia tvarka paduodamu apeliaciniu skundu. Apeliacinio teismo priimta nutartis yra galutinė.

Civilinėse ir administracinėse bylose teisinė pagalba skiriama, kai, remiantis atitinkamų kompetentingų institucijų pateiktais įrodymais, teismas arba Nacionalinio teisinės pagalbos biuro pirmininkas nustato, kad šalis neturi lėšų advokato užmokesčiui sumokėti. Nustatydamas minėtą informaciją, teismas atsižvelgia į šiuos veiksnius:

1. šalies arba jos šeimos pajamas;
2. deklaracija patvirtintą šalies turtą;
3. šalies santuokinę padėtį;
4. šalies sveikatos būklę;
5. ar šalis dirba;
6. šalies amžių;
7. kitas aplinkybes.

Teisinė pagalba neskiriama:

1. jeigu skirti teisinę pagalbą nebūtų pagrįsta įvertinus naudą, kurią ji suteiktų teisinės pagalbos prašančiam asmeniui;
2. jeigu reikalavimas yra akivaizdžiai nepagrįstas, nepateisinamas arba neleistinas;
3. bylose dėl komercinių ir mokestinių ginčų pagal [Mokesčių ir draudimo proceso kodeksą](#) (bulg. *Danachno-osiguriteln protsesualen kodeks*), nebent teisinės pagalbos prašanti šalis yra fizinis asmuo, atitinkantis kriterijus teisei pagalbai gauti.

Teisinė pagalba nutraukiama:

1. jeigu pasikeičia aplinkybės, kuriomis buvo skiriama teisinė pagalba;
2. mirus fiziniam asmeniui, kuriam ji buvo skirta.

Teismas *ex officio* arba šalies ar teismo paskirto advokato prašymu nurodo visiškai arba iš dalies nutraukti teisinę pagalbą nuo to laiko, kai pasikeičia aplinkybės, kuriomis remiantis teisinė pagalba buvo skirta.

Teismas *ex officio* arba šalies ar teismo paskirto advokato prašymu nurodo visiškai arba iš dalies atšaukti teisinę pagalbą, jeigu nustatoma, kad sąlygos, kuriomis teisinė pagalba buvo skirta, iš dalies arba visiškai neegzistavo.

Jeigu teisinė pagalba atšaukiama, šalis privalo sumokėti arba grąžinti visas sumas, nuo kurių mokėjimo ji buvo nepagrįstai atleista, kartu su teismo paskirto advokato, atstovaujancio šaliai procese, užmokesčiu.

Teismo paskirtas advokatas ir toliau vykdo savo pareigas, kol įsigalios nutartis, kuria nutraukiama arba atšaukiama teisinė pagalba, kai tai reikalinga siekiant apsaugoti šalį nuo neigiamų teisinių padarinių. Apeliacinio skundo pateikimo terminas sustabdomas nuo tos dienos, kurią teismas priima nutartį dėl teisinės pagalbos nutraukimo arba atšaukimo, iki nutarties įsigaliojimo dienos. Kai šis laikotarpis baigiasi, apeliacinio skundo pateikimo terminas skaičiuojamas toliau.

12 Nuo kurio momento mano ieškinys laikomas oficialiai pareikštu? Ar institucijos praneš, ar mano ieškinys pareikštas tinkamai?

Ieškinius ir kitą paštu gautą korespondenciją bei asmeniškai teismo darbo valandomis pristatytus dokumentus teismas registruoja atsiunčiamos korespondencijos žurnale jų gavimo dieną. Ieškinys oficialiai laikomas pareikštu tą dieną, kai jis gaunamas teisme. Jei ieškinys siunčiamas paštu arba gaunamas ne tame teisme, jis laikomas gautu išsiuntimo paštu dieną arba tą dieną, kai jį gauna netinkamas teismas. Teismas patikrina, ar ieškinys surašytas teisingai. Jei ieškinys turi trūkumų arba jei prie jo pridėti ne visi reikalaujami dokumentai, ieškovo prašoma per savaitę ištaisyti trūkumus ir jam pranešama, ar jis gali gauti teisinę pagalbą. Jei ieškovo adresas nenurodomas ir teismui jis nežinomas, pranešimas paskelbiamas nustatytoje teismo vietoje ir ten skelbiamas vieną savaitę. Jeigu ieškovas laiku neištaiso trūkumų, ieškinys grąžinamas kartu su priedais. Jei ieškovo adresas nežinomas, ieškinys laikomas teismo kanceliarijoje, kad jį būtų galima pateikti ieškovui. Ta pati nuostata taikoma, jei ieškinio trūkumai nustatomi nagrinėjant bylą. Ieškinys laikomas pareikštu ištaisyto ieškinio gavimo dieną.

Jei tikrindamas ieškinį teismas nustato, kad jis nepriimtinas, jis grąžina ieškinį.

Jei ieškinys grąžinamas ieškovui, jam nedraudžiama ieškinio pareikšti teisme iš naujo, tačiau tokiais atvejais ieškinys laikomas pareikštu tą dieną, kai ieškinys buvo pareikštas iš naujo.

Teisminės institucijos nesiunčia specialaus dokumento, kuriuo patvirtinama, kad byla iškelta tinkamai, tačiau atliekamos tam tikros procedūros, kurios įrodo, kad taip yra. Atsakovo prašoma per nurodytą terminą pateikti rašytinį atsiliepimą ir nurodoma, kokią informaciją jame pateikti. Atsakovui taip pat nurodomos atsiliepimo nepateikimo arba teisių neįgyvendinimo pasekmės ir galimybė gauti teisinę pagalbą, jeigu atsakovui jos reikia ir jis atitinka kriterijus tokiai pagalbai gauti. Atsakovo rašytiniame atsiliepime turi būti pateikta ši informacija: nurodytas teismas ir bylos numeris, atsakovo vardas, pavardė (pavadinimas) ir adresas, jo teisinis atstovas arba įgaliotas asmuo, jei jis yra; atsakovo pozicija dėl ieškinio priimtimumo ir esmės; atsakovo pozicija dėl aplinkybių, kuriomis grindžiamas ieškinys; argumentai prieš ieškinį ir tuos argumentus pagrindžiančios aplinkybės; atsiliepimą pateikusio asmens parašas. Atsiliepime į ieškinį atsakovas turi nurodyti, kokius įrodymus pateikia ir kokias faktines aplinkybes ketina jais įrodyti, taip pat pateikti visus turimus rašytinius įrodymus. Prie atsiliepimo būtina pridėti: įgaliojimą, jei atsiliepimą pateikia atstovas; atsiliepimo kopijas ir priedus – po vieną kiekvienam ieškovui. Jei per nustatytą terminą atsakovas nepateikia rašytinio atsiliepimo, pozicijos, prieštaravimų, neginčia kartu su ieškiniu pateikto dokumento tikrumo arba nepasinaudoja teise pareikšti priešieškinį, papildomą prašymą arba iškviesti trečiąją šalį, turinčią teisę įstoti į bylą atsakovo naudai, jis praranda galimybę tai padaryti vėliau, nebent praleidimą nulėmė ypatingos, nenumatytos aplinkybės.

Patikrinęs pareikštų ieškinių teisingumą ir priimtimumą, teismas nusprendžia, kokių veiksmų toliau imtis, ir atsako į šalių prašymus bei prieštaravimus dėl visų iki teismo bylos nagrinėjimo kylančių klausimų ir įrodymų leistinumo. Teismas taip pat gali įpareigoti naudotis mediacija arba kitomis savanoriško ginčų sprendimo priemonėmis.

Teismas paskiria viešo posėdžio datą ir sušaukia į jį šalį. Teismo tarnautojas išsiunčia šaukimus į teismą šalims, kurioms įteikiama teismo nutarties kopija.

Civilinio proceso kodekse numatyta, kad komercinėse bylose priešingos šalys turi tarpusavyje keisti dokumentais. Kai gaunamas atsiliepimas, teismas išsiunčia ieškovui kopiją kartu su priedais ir ieškovas gali per dvi savaites pateikti papildomą ieškinį. Papildomame ieškinyje ieškovas gali papildyti ir patikslinti originalą. Gavęs papildomą ieškinį, teismas išsiunčia atsakovui jo kopiją kartu su priedais ir atsakovas gali per dvi savaites pateikti atsiliepimą. Papildomame atsiliepime atsakovas privalo atsakyti į papildomą ieškinį.

Patikrinęs apsikeistų dokumentų teisingumą ir pateiktų ieškinių priimtinumą, įskaitant jų sumas ir kitus šalių prašymus bei prieštaravimus, teismas priima sprendimą dėl visų ikiteisminių klausimų ir įrodymų leistinumą. Teismas nustato viešo posėdžio datą, sušaukia šalis, išsiųsdamas ieškovui papildomą atsiliepimą, ir apie savo sprendimą praneša šalims. Jis gali nurodyti taikyti mediaciją arba kitas savanoriško ginčų sprendimo priemones. Kai, pasikeitus dokumentais, pateikiami visi įrodymai ir kai susitariama, kad šalims nebūtina dalyvauti posėdyje, ir jei šalys to pageidauja, teismas gali išnagrinėti bylą uždareme posėdyje, suteikdamas šalims galimybę pateikti rašytinius atsiliepimus ir atsakymus.

Civilinio proceso kodekse numatytos specialiosios nuostatos dėl tam tikrų proceso taisyklių – pagreitinto proceso, proceso bylose dėl santuokos, bylose dėl civilinės būklės, teismo pripažinto neveiknumo, turto padalijimo, nuosavybės teisių į turtą apsaugos ir atkūrimo, aktų, kolektyvinių ieškinių ir prašymų dėl vykdomojo rašto, proceso dėl apsaugos priemonių, prašymų taikyti apsaugą ir vykdymo proceso. Prekybos įstatyme nustatytos specialiosios taisyklės dėl nemokumo bylų ir susijusių prašymų.

13 Ar gausiu išsamią informaciją apie bylos tvarkaraštį (pvz., kada atvykti į bylos svarstymą)?

Kai uždareme posėdyje nustatoma viešo posėdžio data, teismas sušaukia šalis į teisminį bylos nagrinėjimą. Jei bylos nagrinėjimas viešame teismo posėdyje atidedamas, šalys, kurios buvo tinkamai pašauktos dalyvauti teismo posėdyje, negauna šaukimo į kitą posėdį, jeigu apie posėdžio datą joms buvo pranešta per viešą posėdį. Šaukimas įteikiamas ne vėliau kaip likus savaitei iki posėdžio. Ši taisyklė netaikoma vykdymo byloje. Šaukime nurodoma: jį pateikiantis teismas, į teismo posėdį šaukiamo asmens vardas, pavardė ir adresas, nagrinėjama byla ir statusas, kuriuo asmenys šaukiami dalyvauti, posėdžio data bei vieta ir teisiniai neatvykimo padariniai.

Teismas pateikia šalims visų nutarčių, kurias galima skųsti atskiruoju skundu, kopijas.

Šalys gauna pranešimą apie teismo nustatytus procesinius terminus, tačiau įstatymuose nustatyti terminai nenurodomi, išskyrus teismo sprendimo ar nutarties apskundimo terminus. Teismas privalo bet kurioje teismo nutartyje nurodyti valdžios instituciją, kuriai galima pateikti apeliacinį skundą, ir terminą, per kurį galima tai padaryti.

■ Paskutinis naujinimas: 23/09/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.